

документація розроблялась на початку 1980-х рр. німецькою компанією «Wiedleplan». За генеральним планом територія міста для 30 тис. мешканців включала десять районів, забудованих житловими будівлями різних типів. У центрі міста передбачалось зведення адміністративних будівель, мерії, музею, лікарні, бібліотек та спортивних споруд [1, с.146].

Можна виділити завдання, що ставились проектними компаніями при створенні майстер-планів нових міст: відповідність національним, регіональним та місцевим цілям розвитку; забезпечення простого доступу до місць праці, обслуговування, торгівлі, відпочинку, громадських об'єктів за допомогою мережі громадського транспорту, автошляхів, пішохідних просторів велосипедних доріжок; задоволення фізичних та культурних потреб населення, враховуючи соціокультурні традиції, синхронно з майбутнім технологічним та соціальним розвитком. Сьогодні середовище кожного з міст можна розглядати як унікальне утворення, що відображає уявлення фахівців свого часу про контамінацію сучасних та традиційних підходів до проектування урбанізованих структур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Keiseri S.K. Planning the New Towns in Libya / S.K.Keiseri // Libyan Studies. – Vol.14. – 1983. – P.9-15.
2. Kezeiri S.K. Urban Planning in Libya / S.K.Keiseri // Libyan Studies. – Vol.18. – 1987. – P.137-150.
3. Uutisia Libyasta – ovatko talomme hajalle pommitettuja? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kuntatekniikka.fi/penan-blogi/2016/09/01/uutisia-libyasta-ovatko-talomme-hajalle-pommitettuja/> [01.09.2016].

Василь Банах

(Львів)

МІЖМУЗЕЙНА СПІВПРАЦЯ В ГАЛИЧИНІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1921 – 1939)

У наслідок складних суспільно-політичних процесів, спричинених розпадом у результаті Першої світової війни Австро-Угорської імперії, подальшою українсько-польською збройною боротьбою, Східна Галичина опинилася у складі відновленої Польщі. Незважаючи на офіційні запевнення й декларації польської влади,

найбільшій етнічній громаді новоствореної держави було відмовлено у повноцінній національно-культурній автономії, польський уряд відверто ігнорував потреби українців в економіці, освіті й культурі. У подібних умовах вижити, а значить зберегти, популяризувати й примножувати українську національно-культурну спадщину можна було лише шляхом тісної кооперації та взаємодії українських музейних установ краю між собою.

Важливим кроком на шляху до поглиблення й інтенсифікації співпраці українських музеїв Галичини став Перший з'їзд українських музейників, який відбувся у Львові 25 квітня 1931 року в стінах Національного музею за участі 25 представників українських музеїв, а також «прихильників українського народного мистецтва з Перемишля». На з'їзді було зокрема вирішено домагатися «аби етнографічні матеріали (писанки, вишиванки і т. д.) громадськість не віддавала приватним збирачам, а лише виключно музеям» [6, с. 175-176]. На черговому Третьому музейному з'їзді в 1935 році створено «Комітет українських обласних музеїв» (КУОМ), завдання якого – «скоординувати працю музеїв в одноцільному напрямку, інформувати українські обласні музеї про всі справи, що відносяться до музеїв і музейництва взагалі, заступати справи обласних музеїв, редагувати річні звіти з їх діяльності та бути лучником між обласними і львівськими українськими музеями». У тому ж 1935 році на засіданні у Львові КУОМ спільно з представниками українських музеїв Львова досягнув порозуміння в питанні створення «Секції українських музеїв» у складі «Союзу музеїв у Польщі», а також було оголошено про плани поглиблення співпраці між львівськими та регіональними музеями. Координуючим органом КУОМ було товариство «Бойківщина» [1, с. 476].

Одним із найбільш відомих регіональних музеїв Галичини міжвоєнного періоду стало Товариство і музей «Бойківщина», яке наприкінці серпня 1927 року вирішила заснувати у Самборі група місцевих викладачів гімназії, юристів і лікарів [5, с. 3]. Музей товариства «Бойківщина» відзначався активною співпрацею із сусідніми українськими краєзнавчими музеями, проводячи обмін експонатами, які «принагідно могли дістатися до музеїв з не своїх областей», а також обміну

музейним досвідом. Відтак тісні взаємини було налагоджено із музеями «Лемківщина» в Сяноку (де силами працівників музею «Бойківщина» було впорядковано та каталогізовано експонати музею), «Яворівщина» у Яворові та «Стривігор» у Перемишлі [2]. Делегати товариства «Бойківщина» прийняли участь у з'їзді українських музеологів 20 – 21 червня 1937 року в Перемишлі та 5 – 6 червня 1938 року в Коломиї. На з'їзді «Союзу Музеїв Польщі» 27 – 28 червня 1938 року в Судомирі товариство «Бойківщина» представляв його директор І. Филипчак [3].

Особливості співпраці НТШ у Львові та музею товариства «Бойківщина» полягали у науковій та господарсько-фінансовій допомозі обласному музеєві з боку львівської музейної інституції. Так, у 1933 році керівництво музею «Бойківщина» у Самборі звернулося до Віділу НТШ у Львові з проханням «провести розкопки в околиці Самбора коштом товариства «Бойківщина» для музею товариства». Керувати розкопками прохали директора Музею НТШ у Львові Ярослава Пастернака [7, арк. 6]. Музей НТШ дав згоду на проведення Я. Пастернаком археологічних досліджень для товариства «Бойківщина», але при умові, що частина могильників буде розкопана коштом НТШ, а знайдені артефакти відповідно поповнять археологічну колекцію Музею НТШ у Львові [7, арк. 6 зв.].

18 травня 1927 р. загальні збори товариства «Український Народний Дім» у Коломиї затвердили рішення своєї Управи про створення музею. Ініціативний комітет з організації Коломийського музею очолив відомий культурно-громадський діяч Гуцульщини Володимир Кобринський, який ще у двадцятих роках ХХ ст. розпочав збір експонатів для майбутнього музею. Управа Народного Дому в Коломиї виділила для осередку кімнатку – гардеробну, а згодом ще три кімнати на другому поверсі, де розмістили зібрані експонати. Про діяльність музейного товариства в кінці 20-х рр. ХХ століття інформації не збереглося. Відомо тільки, що в 1928 р. завдяки зусиллям В. Кобринського було зібрано 300 експонатів. Офіційне відкриття музею відбулося 31 грудня 1934 року [4, с. 765].

У березні 1936 року Музей «Гуцульщина» в Коломиї звернувся до НТШ у Львові з проханням до директора Музею НТШ Я. Пастернака «провести розкопки в кількох місцевостях Коломиї на кошт нашого Музею» від 20 квітня до 15 травня

1936 року. Прохання про співпрацю доповнювалося аргументом про небезпеку втрати українськими музеями краю багатьох цінних артефактів, які через археологічні розкопки польських музеїв або приватних осіб, опиняються поза українськими музейними установами. «А тим часом цілком незнані одиниці, – йшлося у зверненні, – викопують під боком Коломиї всякі вартісні предмети та забирають їх до свої музеїв» [7, арк. 40 – 40 зв.]. Так, наприклад, в 1934 році у Мишині (10 км. На південь від Коломиї) «для польського музею викопали мідяні горшки, кітлики та меч гольштатської доби». Музей НТШ у Львові в особі Я. Пастернака відгукнувся на прохання Музею «Гуцульщина» в Коломиї й провів у вересні 1936 року археологічні дослідження в Корничих (7 км. від Коломиї). Натомість на 1937 рік Управа Музею «Гуцульщина» запланувала спільно із НТШ провести нові розкопки у Саджавці, Мишині, Городенці й Торськім [7, арк. 58].

Науково-освітню підтримку від НТШ у Львові отримував також Музей «Верховина» в Стрию, установчі збори якого відбулися 16 квітня 1932 року. Тоді ж було прийнято статут товариства і музею та обрано його управу. Головою товариства «Верховина» призначено Осипа Сілецького. Музей у Стрию складався з кількох відділів: етнографічного, археологічного, нумізматичного, іконографічного, бібліотечного та відділу рукописів. Наукової роботи музей «Верховина» практично не проводив, хоча ще в квітні 1932 року при музею було започатковано бібліотеку, яка на червень 1936 року налічувала 984 томи [4, с. 402, 403, 404]. Основою для формування бібліотеки Музею «Верховина» стала допомога з боку НТШ у Львові.

Ще у травні 1932 року Товариство музей «Верховина» у зверненні до НТШ зазначало, що «наш музей являється на цілий округ осередком культурного життя, а велика кількість абсолювентів високих шкіл, які радо хотіли би студіювати не мають відповідного матеріалу». У зв'язку з цим Музей «Верховина» в Стрию звертався до НТШ із проханням надати у власну бібліотеку відповідну літературу, зокрема «Етнографічний збірник», «Записки Наукового Товариства ім. Шевченка», «Збірник історично-філологічної секції», комплект «Зорі» та ін. «Сподіваємося, що в той спосіб, – йшлося у зверненні, – створемо в себе ядро та дамо Українській Нації багато цінного» [4, арк. 1]. Крім того, Управою музею було розпочато вивчення

топографії свого терену та заплановано проведення розкопок. У ЦДІА України у Львові зберігається лист до НТШ від 24 березня 1937 року за підписами голови товариства «Верховина» Осипа Сілецького та секретаря Марковського з проханням надати відпустку Я. Пастернаку для проведення розкопок в Стрийському повіті [4, с. 404].

Отже, незважаючи на складну суспільно-політичну ситуацію в якій знаходилася Галичина у складі міжвоєнної Польщі, українці самоорганізовувалися, зберігаючи національно-культурну спадщину. В Галичині у міжвоєнний період виникла низка місцевих музеїв, які у тісній співпраці із центральними українськими музейними установами краю у Львові зуміли налагодити обміни експонатами, спільні музеєзнавчі наукові дослідження, взаємодопомогу при вирішенні господарсько-побутових питань тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козицький А. Українські краєзнавчі музеї Галичини в міжвоєнний період // Вісник львівського університету. Серія історична. – Випуск 34. – 1999 – С. 467 – 477.
2. Літопис Бойківщини [Електронна копія] : зап. присвяч. дослідям історії, культури й побуту бойків. племені. – Самбір : Київ : Музей Т-ва «Бойківщина», [1931?] (НБУ ім. Ярослава Мудрого). Ч. 5 : – Електрон. текст. дані (1 файл : 17,4 Мб). – 1935.
3. Літопис Бойківщини [Електронна копія] : зап. присвяч. дослідям історії, культури й побуту бойків. племені. – Самбір : Київ : Музей Т-ва «Бойківщина», [1931?] (НБУ ім. Ярослава Мудрого). Ч. 11 : – Електрон. текст. дані (1 файл : 32,1 Мб). – 1939.
4. Надопта А. Роль громадських наукових організацій та церкви у формуванні та становленні українського етнографічного музейництва Галичини кінця ХІХ – 30-х років ХХ ст. / Андріана Надопта // Народознавчі зошити – №4 (106) – 2012 – С. 758 – 774.
5. Семчишин В. Сторінки історії Т-ва і Музею «Бойківщина» в Самборі / Василь Семчишин // Літопис Бойківщини – Ч. 1/53 (64) – 1993 – С. 3 – 7.
6. Хроніка // Літопис Бойківщини : Записки присвячені дослідям історії, культури й побуту бойківського. племені. – Самбір: Музей Т-ва «Бойківщина» – Ч. 1 – 1931 – С. 173 – 176.
7. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (ЦДІАЛ) – Ф. 309 – Оп. 1 – Спр. 180.